

استقرار مراسم حج در ذي حجه در سال دهم هجري قمری

از احادیث و روایات متعدد، به دست می آید که انجام مراسم حج برای نخستین بار، از سوی حضرت آدم (ع) واقع گردید و حج او، پس از پذیرفته شدن توبه اش بود و او، در ماه ذي حجه الحرام، این عمل عبادي را به جاي آورد.

از احادیث و روایات متعدد، به دست می آید که انجام مراسم حج برای نخستین بار، از سوی حضرت آدم (ع) واقع گردید و حج او، پس از پذیرفته شدن توبه اش بود و او، در ماه ذي حجه الحرام، این عمل عبادي را به جاي آورد.

در زمان حضرت ابراهیم (ع) و فرزندش حضرت اسماعیل (ع)، که آن دو به امر پروردگار متعال، خانه خدا را تجدید بنا نموده بودند، در ایام ذي حجه مراسم حج را به جاي آوردند و این سنت الهی در میان او لاد واحفاد حضرت اسماعیل (ع) تا صد هاسال بر قرار بود، تا اینکه مردم جزیره العرب به تدریج به کفر و شرک روی آورد و خانه خدا را بت کده خویش قرار دادند، ولی مراسم حج را به خاطر افتخار و مزیت خویش نگه داشتند.

آنان به دلایل شخصی و عدم شکیبایی در سه ماه حرام متوالی [ذي قعدة، ذي حجه و محرم] برای قتل، غارت و تجاوز به همدیگر، یا به انگیزه اقلیمی و او ضاع جوئی جهت نگه داشتن ایام حج در یک مقطع خاص از سال شمسی، اقدام به جابجایی ماه های حرام کردند و قرآن مجید با اشاره به کردار آنان، عملشان را مورد انتقاد و سرزنش قرارداد.

در قرآن کریم، در این باره آمده است: **إِنَّمَا التَّسْبِيحُ بِذِي الْقَعْدَةِ فِي الْكَفْرِ يَضِلُّ بِهِ الَّذِينَ كَفَرُوا يَحْلُوهُنَّ عَامًا وَ يَحْرُمُونَهُ عَامًا، لِيُوطِئُوا عِدَّةَ مَا حَرَّمَ اللَّهُ فَيَحْلُوهُ مَا حَرَّمَ اللَّهُ يُبْنَ لَهُمْ سُوءَ أَعْمَالِهِمْ.**

یعنی همانا فراموشی در کفر [عصر جاهلیت]، بسیار بود که بدان جهت گمراه می شدند آنانی که کفر ورزیده بودند، به طوری که [ماه حرام را] در سالی حلال و در سال دیگر حرام می شمردند، تا پای مال کنند شمار آنچه را که خداوند متعال حرام کرده است. پس حلال می شمردند آن [ماهایی] را که خداوند حرام کرده بود. [بدین ترتیب] کردار زشتشان بر آنان آراسته می گردید.

به هر روی، عرب های جزیره العرب برای گریز از حرمت ماه های حرام، ترفند های گوناگونی به کار بستند. آنان بنا بر قولی، ماه هایی ذي قعدة و ذي حجه را ماه های حرام می شمردند و سپس ماه محرم را حلال اعلام کرده و ماه صفر را به جاي آن حرام می شمردند؛ تا این که هم حرمت سه ماه را نگه داشته و هم به مدت یک ماه در میان آنها، فرصت جنگ و جدال و غارت داشته باشند.

بنا بر قولی دیگر، آنان در هر دو سال یک ماه احرام می شمرد و دوماه دیگر را حلال می دانستند. مثلاً دو سال پشت سر هم ماه ذي قعدة و دو سال پشت سر هم ماه ذي حجه را و دو سال متوالی ماه محرم را ماه حج قرار می دادند و بقیه ماه ها را بر خود حلال می کردند.

بدین گونه ماه های حرام و ایام حج را دست خوش هواهای نفسانی خود قرار داده و سنت الهی را تعطیل کردند.

اما با ظهور اسلام و آزاد سازی مکه معظمه به دست توانای رسول خدا (ص)، از سنت شکنی عرب هاجلوگیری شد و ماه حج و زیارت خانه خدابه جاي اصلي اش برگشت.

عرب های جزیره العرب در سال هشتم هجري، حج را در ذي قعدة انجام دادند، اما در سال نهم و دهم قمری آن را در ماه ذي حجه به جاي آوردند و در حجة الوداع، که رسول خدا (ص) در ذي حجه سال دهم هجري به زیارت خانه خدافرفته بود، همان ماه را برای همیشه، ماه انجام حج واجب قرار داد و در ضمن خطبه ای فرمود: همانا زمان، به مانند هیاتی که خداوند در آفرینش زمین و آسمان به وجود آورد، به جاي اصلي اش بر می گردد. به این صورت که هر سال دوازده ماه دارد و چهار ماه از آنها حرام است که سه ماه پشت سر هم [ذي قعدة، ذي حجه و محرم] و چهارمین ماه [رجب] که میان جمادی و شعبان قرار گرفته است.

از آن هنگام، مراسم حج، همه ساله در ذي حجه بر گزار می گردد.